Znížená známka zo správania u žiakov základných a stredných škôl

Špecifiká a vývoj v bežných a v špeciálnych školách

Mgr. Mária Janková

Oddelenie prevencie a výskumov v oblasti mládeže

Centrum vedecko-technických informácií SR

Staré grunty 52, 842 44 Bratislava

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bratislava 2025

Mgr. Mária Janková

Znížená známka zo správania u žiakov základných a stredných škôl: Špecifiká a vývoj v bežných a v špeciálnych školách

Obsah

Zoznam tabuliek 4
Zoznam grafov 4
Použité skratky a symboly 5
Úvod 6
1. Analýza základných škôl 6
1.1 Vývoj na celoslovenskej úrovni 7
1.2 Porovnanie prvého a druhého stupňa 8
1.3 Regionálne rozdiely 9
1.4 Rozdiely podľa pohlavia 11
1.5 Špeciálne základné školy 12
2. Analýza stredných škôl 13
2.1 Vývoj na celoslovenskej úrovni 14
2.2 Rozdiely podľa typu školy 15
2.3 Regionálne rozdiely 16
2.4 Špeciálne stredné školy 17
3. Zhrnutie a odporúčania 19
Príloha 21

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024) 9
Tabuľka 2: Okresy s najvyšším a najnižším podielom žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania v roku 2024 10
Tabuľka 3: Vývoj podielu žiakov špeciálnych základných škôl so zníženou známkou podľa krajov (2014 – 2024) 13
Tabuľka 4: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024) 17
Tabuľka 5: Vývoj podielu žiakov špeciálnych stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024) 18
Tabuľka 6: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa okresov (2014 – 2024) 21

Zoznam grafov

Graf 1: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania v SR (2014 – 2024) 8
Graf 2: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania na I. a II. stupni (2014 – 2024) 8
Graf 3: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa pohlavia (2014 – 2024) 11
Graf 4: Vývoj podielu žiakov špeciálnych základných škôl so zníženou známkou zo správania (2014 – 2024) 12
Graf 5: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania v SR (2014 – 2024) 14
Graf 6: Vývoj podielu žiakov so zníženou známkou zo správania – ZŠ vs. SŠ (2014 – 024) 15
Graf 7: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa typu školy (2014 – 2024) 16
Graf 8: Vývoj podielu žiakov špeciálnych stredných škôl so zníženou známkou zo správania (2014 – 2024) 18

Použité skratky a symboly

CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR
MŠVVaM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR
BA	Bratislavský kraj
TT	Trnavský kraj
TN	Trenčiansky kraj
NR	Nitriansky kraj
ZA	Žilinský kraj
BB	Banskobystrický kraj
PO	Prešovský kraj
KE	Košický kraj
p. b.	percentuálny bod
1. stupeň	prvý stupeň ZŠ
2. stupeň	druhý stupeň ZŠ
SŠ	stredná škola
Špeciálna SŠ	špeciálna stredná škola
ZŠ	základná škola
Špeciálna ZŠ	špeciálna základná škola
GYM	gymnázium a stredná športová škola
KON	konzervatórium
SOŠ	stredná odborná škola
ZZZS	znížená známka zo správania

* Pre dobrú čitateľnosť sa v dokumente bude využívať generické maskulínum, ktoré zahŕňa ľudí všetkých rodov.

Úvod

Znížená známka zo správania (ZZZS) predstavuje formálny nástroj hodnotenia správania žiaka v školskom prostredí, ktorý signalizuje závažné alebo opakované porušenie školského poriadku, pravidiel slušného spolužitia, či iných etických a disciplinárnych noriem. Udeľuje sa ako dôsledok nevhodného správania, ktoré sa nepodarilo napraviť bežnými výchovnými opatreniami, a preto je aj indikátorom možného rizikového vývinu dieťaťa alebo mladistvého.

Analýza znížených známok zo správania má zásadný význam v kontexte prevencie sociálno-patologických javov. Jej výsledky poukazujú na mieru disciplinárnych problémov v školách, pomáhajú identifikovať rizikové vekové skupiny, regióny či typy škôl a slúžia ako cenný podklad pre plánovanie výchovno-preventívnych zásahov. Dlhodobé sledovanie vývoja ZZZS prispieva k lepšiemu porozumeniu dynamiky školského správania a k efektívnejšej koordinácii medzi školami, rodinami a poradenskými zariadeniami.

Právne a metodické východiská pre udeľovanie zníženej známky zo správania sú zakotvené v **zákone č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní**, ako aj v **metodickom pokyne č. 22/2011 (pre ZŠ)** a **č. 21/2011 (pre SŠ)** k hodnoteniu a klasifikácii správania žiakov. Konkrétne podmienky a pravidlá udeľovania ZZZS upravujú aj **školské poriadky jednotlivých škôl**, ktoré stanovujú presné postupy pri riešení porušení disciplíny a určujú výchovné opatrenia, ktoré majú predchádzať formálnemu zníženiu známky.

Cieľom tejto analýzy je sledovať vývoj výskytu zníženej známky zo správania u žiakov základných a stredných škôl v Slovenskej republike v rokoch **2014 až 2024**. Zameriavame sa na:

- kvantitatívne trendy na celoslovenskej, regionálnej a lokálnej úrovni,
- rozdiely podľa typu školy, stupňa vzdelávania a pohlavia,
- identifikáciu rizikových oblastí,
- a návrhy smerované k efektívnejšej prevencii a podpore pozitívnej školskej klímy.

Výsledky analýzy môžu slúžiť ako podklad pre rozhodovanie na úrovni škôl, zriaďovateľov, štátnej správy i pre odbornú verejnosť pôsobiacu v oblasti školstva, poradenstva a sociálnej prevencie.

1. Analýza základných škôl

Táto kapitola sa zameriava na kvantitatívnu analýzu vývoja zníženej známky zo správania u žiakov základných škôl na Slovensku v období rokov 2014 až 2024. Cieľom je zachytiť hlavné trendy, regionálne rozdiely, štrukturálne osobitosti podľa veku, pohlavia a typu školy, ako aj identifikovať faktory, ktoré mohli ovplyvniť vývoj výskytu tohto výchovného opatrenia.

V prvej časti bude pozornosť sústredená na celkový vývoj počtu a podielu žiakov so zníženou známkou zo správania na celoslovenskej úrovni. Grafickou vizualizáciou budú znázornené hlavné zmeny v čase, výrazné výkyvy, či obdobia stagnácie. Porovnáme počiatočný a konečný stav sledovaného obdobia tak, aby sme upozornili na kľúčové zmeny, ktoré môžu naznačovať nové tendencie v správaní žiakov, alebo v hodnotiacich postupoch škôl.

Následne sa analýza zameria na členenie údajov podľa stupňa základnej školy. Porovnáme výskyt ZZZS medzi žiakmi prvého a druhého stupňa a preveríme, či sa potvrdzuje predpoklad

o narastajúcom výskyte problémového správania už u mladších žiakov. Táto časť zároveň poukáže na rozdielnu dynamiku zmien medzi jednotlivými vekovými skupinami.

Tretia podkapitola bude venovaná regionálnym rozdielom vo výskyte ZZZS. Prezentovaný bude prehľad situácie podľa krajov a údaje budú znázornené formou grafov. Tabuľkový výpis okresov s najvyššími a najnižšími hodnotami poskytne konkrétny pohľad na rozdiely medzi jednotlivými lokalitami a zároveň otvorí priestor na interpretáciu možných príčin, ako sú demografická skladba, sociálna situácia, či špecifiká v školskom prostredí.

V ďalšej časti sa budeme venovať rozdielom vo výskyte ZZZS medzi chlapcami a dievčatami. Porovnáme údaje z rôznych rokov a pokúsime sa zhodnotiť, či sú zistené rozdiely stabilné, alebo sa v čase menia. Zvlášť dôležité bude zhodnotiť, či vyšší výskyt ZZZS u chlapcov súvisí s rozdielmi v správaní, očakávaniach pedagógov, alebo v prístupe k hodnoteniu správania.

Záverečná časť kapitoly sa zameria na špeciálne základné školy, ktoré tvoria osobitnú kategóriu v systéme vzdelávania. Analýza poukáže na rozdiely vo výskyte ZZZS medzi týmito školami a bežnými základnými školami a zároveň sa pokúsi komentovať tieto rozdiely v kontexte zdravotného znevýhodnenia, špecifík výchovno-vzdelávacieho procesu a iného režimu hodnotenia.

Celkovým cieľom tejto kapitoly je poskytnúť čo najkomplexnejší pohľad na vývoj ZZZS v základných a špeciálnych základných školách za posledné desaťročie. Analýza vychádza z dostupných údajov a kladie dôraz nielen na popis stavu, ale aj na identifikáciu trendov a možných príčin, ktoré môžu byť podnetom pre ďalšie odborné diskusie, či systémové opatrenia.

1.1 Vývoj na celoslovenskej úrovni

V tejto podkapitole analyzujeme vývoj počtu žiakov základných škôl v Slovenskej republike, ktorým bola udelená znížená známka zo správania v období rokov 2014 až 2024. Sledujeme tak absolútny počet týchto žiakov, ako aj ich podiel na celkovom počte žiakov základných škôl (percento z celkového počtu žiakov), aby sme získali komplexný obraz o dynamike tohto javu v uplynulom desaťročí.

Na začiatku sledovaného obdobia (2014) bolo evidovaných **14 128 žiakov so ZZZS**, čo predstavovalo **3,34 %** všetkých žiakov základných škôl. V nasledujúcich rokoch sa počet mierne zvyšoval, pričom vrchol dosiahol v roku 2016 (**14 974 žiakov; 3,54 %**). V rokoch 2017 až 2019 sa vývoj stabilizoval, podiel žiakov so ZZZS sa pohyboval v pásme od **3,40 % do 3,46 %**, čo naznačuje obdobie stagnácie s miernymi výkyvmi.

Zlomový bod nastal v roku 2020, keď došlo k **prudkému poklesu** počtu žiakov so ZZZS – iba **4 297 žiakov**, čo tvorilo **0,95 %** populácie žiakov ZŠ. Tento dramatický prepad súvisí s **pandémiou COVID-19**, ktorá zásadne ovplyvnila organizáciu vyučovania, hodnotenie žiakov aj samotné správanie v školách. V nasledujúcich rokoch bol zaznamenaný **postupný návrat k vyšším hodnotám** – v roku 2021 dosiahol podiel 2,10 %, v roku 2022 už 2,73 % a v roku 2023 mierne poklesol na 2,50 %. Posledný dostupný rok, rok 2024, vykazuje hodnotu **2,54 %**, čo naznačuje **stabilizáciu trendu** na nižšej úrovni ako pred pandémiou.

Graf 1: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania v SR (2014 – 2024)

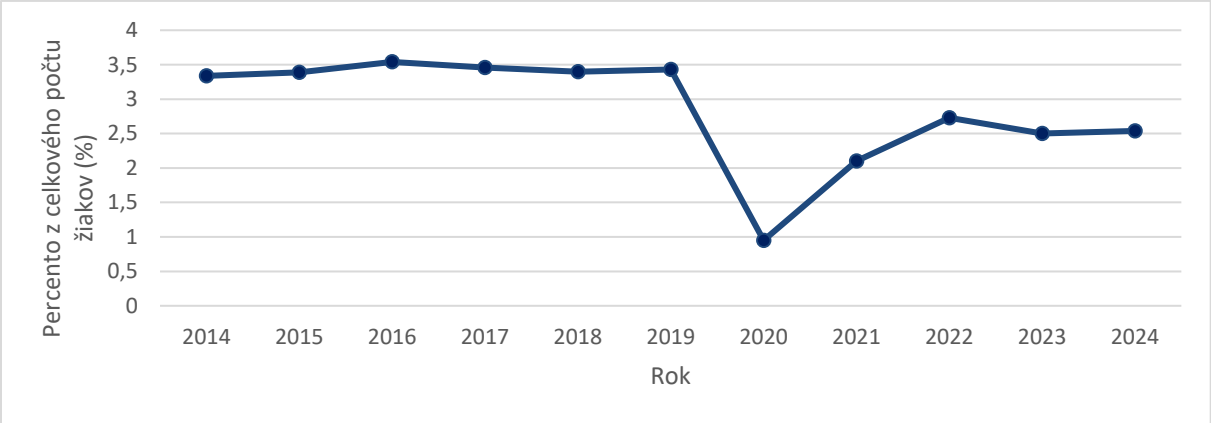

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Porovnaním počiatočného a konečného bodu obdobia (2014 a 2024) vidíme, že podiel žiakov so ZZZS sa **znížil z 3,34 % na 2,54 %**, čo predstavuje **pokles o 0,8 percentuálneho bodu**. Napriek medziročným výkyvom možno konštatovať, že v dlhodobom horizonte došlo k **miernemu celkovému poklesu výskytu zníženej známky zo správania**. Táto zmena môže byť výsledkom kombinácie rôznych faktorov – nielen pandemických okolností, ale aj zmien v školských pravidlách, prístupe učiteľov k hodnoteniu správania alebo širších spoločenských premien v správaní detí a mládeže.

1.2 Porovnanie prvého a druhého stupňa

Znížená známka zo správania sa neobjavuje rovnomerne naprieč všetkými vekovými skupinami žiakov. V tejto časti preto rozdeľujeme výskyt tohto výchovného opatrenia podľa vzdelávacieho stupňa základných škôl – na **I. stupeň (1. – 4. ročník)** a **II. stupeň (5. – 9. ročník)**. Cieľom je porovnať nielen rozdiely v intenzite výskytu, ale aj dynamiku vývoja medzi týmito dvoma skupinami počas posledného desaťročia.

Z údajov vyplýva, že počas celého sledovaného obdobia **mal II. stupeň ZŠ jednoznačne vyšší podiel žiakov so ZZZS** ako I. stupeň. V roku 2014 predstavoval podiel žiakov so zníženou známkou na II. stupni **4,69 %**, zatiaľ čo na I. stupni to bolo iba **1,85 %**. Tento trend sa zachoval aj v nasledujúcich rokoch – rozdiel medzi stupňami sa pohyboval približne na úrovni **dvoch až troch percentuálnych bodov**, čo naznačuje trvalú prevahu výskytu problémového správania medzi staršími žiakmi.

Graf 2: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania na I. a II. stupni (2014-2024)

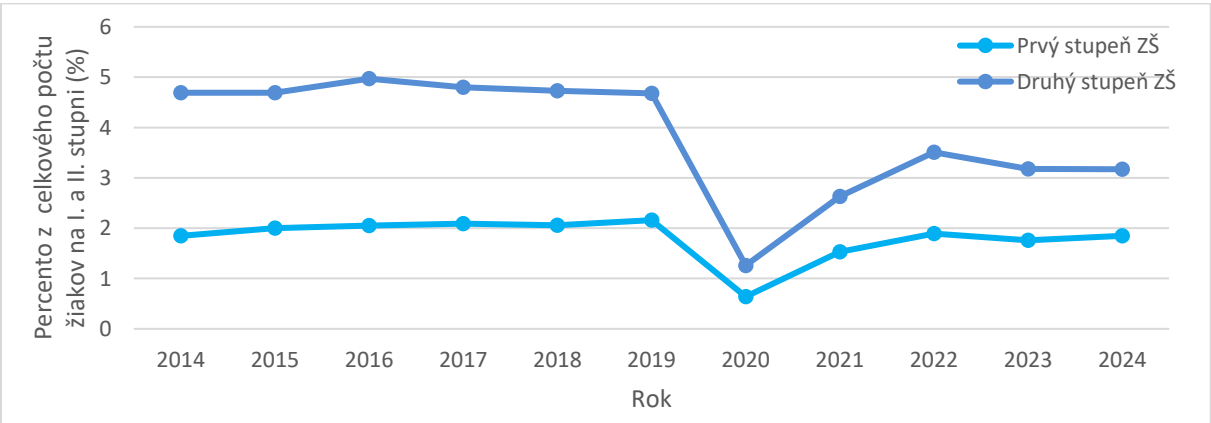

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Pokiaľ ide o **dynamiku zmien**, výrazné výkyvy nastali v rokoch 2020 až 2022. Na oboch stupňoch došlo počas pandémie k prudkému poklesu podielu ZZZS (I. stupeň z 2,16 % na 0,64 %, II. stupeň z 4,68 % na 1,26 %), čo pravdepodobne súviselo so zmeneným režimom výučby a hodnotenia počas dištančného vzdelávania. V nasledujúcich rokoch však výskyt ZZZS opäť narástol – najmä na II. stupni, kde sa v roku 2022 podiel zvýšil až na **3,51 %**. Tento nárast bol dynamickejší než na I. stupni, kde sa v rovnakom roku podiel zvýšil len na **1,89 %**.

Podľa dlhodobého trendu je zaujímavé sledovať **vývoj na I. stupni**, kde sa v rokoch 2014 – 2019 podiel ZZZS pomaly zvyšoval z 1,85 % na 2,16 %. Tento trend mohol naznačovať narastajúci výskyt problémového správania už u mladších žiakov. Po pandémii však tieto hodnoty opäť klesli, ale v roku 2024 sa podiel vrátil späť na **1,85 %**, t. j. na úroveň z roku 2014. To znamená, že **predpandemický narastajúci trend sa v posledných rokoch nepotvrdil** a vývoj sa stabilizoval.

Naopak, II. stupeň si po pandemickom prepade udržiava **vyššiu a stabilnejšiu úroveň podielu ZZZS**, pričom v roku 2024 dosiahol hodnotu **3,17 %** – o viac než 1 percentuálny bod vyššie než I. stupeň. Z hľadiska štruktúry a vývoja teda II. stupeň naďalej zostáva oblasťou s vyšším výskytom zníženej známky zo správania, zatiaľ čo vývoj na I. stupni ukazuje určitú zotrvačnosť a absenciu dlhodobejšieho rastu.

1.3 Regionálne rozdiely

Podiel žiakov so zníženou známkou zo správania sa na Slovensku výrazne líši podľa krajov. Táto časť analýzy sa zameriava na rozdiely medzi jednotlivými krajmi v rokoch 2014 až 2024, pričom zohľadňuje podiel ZZZS z celkového počtu žiakov v danom kraji.

Z dlhodobého hľadiska patria medzi **kraje s najvyšším podielom ZZZS** predovšetkým **Košický, Banskobystrický a Prešovský kraj**. Napríklad v roku 2016 dosiahol podiel žiakov so ZZZS v Košickom kraji až **7,22 %**, čo bol zároveň najvyšší podiel v sledovanom období. Banskobystrický kraj sa stabilne pohyboval na úrovni **cca 5 %**, kým Prešovský kraj od roku 2014 do roku 2019 postupne stúpal až na **4,80 %**.

Na opačnom konci spektra sa dlhodobo nachádzajú **Bratislavský, Trenčiansky a Žilinský kraj**, kde podiel ZZZS nebol vyšší než **2 %**. V Bratislavskom kraji dokonca v roku 2020 poklesol až na **0,26 %**, čo bol najnižší podiel v rámci celej SR počas celého sledovaného obdobia.

Tabuľka 1 uvádza prehľad podielu žiakov so ZZZS podľa krajov v rokoch **2014 a 2024**, čím umožňuje jednoduché porovnanie zmien v čase.

Tabuľka 1: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024)

Kraj	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	1,85	1,67	1,73	1,55	1,57	1,56	0,26	0,73	0,92	0,78	0,83
TT	2,33	2,35	2,41	2,47	2,31	2,15	0,33	1,32	1,28	1,07	0,96
TN	1,46	1,23	1,39	1,35	1,22	1,08	0,16	0,59	0,74	0,66	0,74
NR	2,98	3,03	3,07	3,10	3,10	3,07	1,22	1,97	2,49	2,23	2,03
ZA	1,47	1,28	1,32	1,18	1,19	1,06	0,22	0,53	0,74	0,62	0,63
BB	5,31	5,15	5,08	4,92	5,12	4,67	1,34	2,89	3,89	3,57	3,48
PO	3,56	3,80	4,35	4,49	4,34	4,80	1,31	2,78	3,78	3,65	4,02
KE	6,41	7,04	7,22	6,89	6,75	7,19	2,22	4,90	6,60	6,01	6,10

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Ako vidno, väčšina krajov zaznamenala **pokles podielu ZZZS medzi rokmi 2014 a 2024**, čo súvisí s celkovým trendom vývoja (viď predchádzajúce kapitoly). Výnimkou je **Prešovský kraj**, ktorý ako jediný vykazuje za celé obdobie **mierny nárast podielu** a **Košický kraj**, ktorý si dlhodobo udržiava **najvyšší podiel žiakov so ZZZS** na Slovensku.

Podrobnejší pohľad na okresnú úroveň (pozri prílohu) **odhaľuje ešte výraznejšie regionálne rozdiely v podiele žiakov so zníženou známkou zo správania.** V roku 2024 najvyšší výskyt ZZZS dosiahol **okres Gelnica (11,37 %)**, nasledovali okresy **Spišská Nová Ves (9,79 %)**, **Revúca (9,50 %)**, **Košice – okolie (9,40 %)** a **Rožňava (8,56 %)**. Tieto okresy sa dlhodobo pohybujú na čele rebríčka – už od roku 2014 v nich evidujeme stabilne vysoké podiely ZZZS, ktoré často viacnásobne prekračujú celoslovenský priemer. Napríklad v okrese Revúca sa v rokoch 2014 až 2019 držali hodnoty nad 10 %, podobne aj v okresoch Gelnica a Spišská Nová Ves, ktoré zaznamenali minimum len počas pandemického roka 2020, ale následne sa opäť vrátili k hodnotám nad 9 %.

Naopak, okresy s dlhodobo nízkym výskytom ZZZS zahŕňajú najmä **Bytču, Považskú Bystricu, Žilinu** a **Bratislavu I**, kde sa podiel žiakov so ZZZS len výnimočne dostáva nad 1 %. V okrese **Bytča** bol v roku 2024 zaznamenaný **najnižší podiel spomedzi všetkých okresov – len 0,15 %**. Vývoj týchto okresov je pozoruhodný svojou stabilitou – aj počas pandémie zostali hodnoty relatívne nízke a po roku 2020 sa vrátili k predchádzajúcim úrovniam. **Okres Bratislava IV**, ktorý v roku 2024 dosiahol podiel 0,63 %, sa síce radí medzi regióny s nižšími hodnotami, ale v predchádzajúcich rokoch dosahoval vyššie úrovne, a preto ho nemožno zaradiť medzi dlhodobo stabilné okresy.

Zaujímavý vývoj možno sledovať aj v niektorých okresoch **stredného a severovýchodného Slovenska**, kde podiel ZZZS **výrazne narástol až v druhej polovici sledovaného obdobia**. Napríklad okresy **Sabinov, Kežmarok či Prešov** vykazovali medzi rokmi 2014 a 2016 hodnoty medzi 2 % až 4 %, ale po roku 2020 nastal nárast až nad 5 % (Sabinov 6,57 %, Kežmarok 5,69 %, Prešov 3,40 %). Tento vývoj môže odrážať nielen dopady pandémie, ale aj dlhodobé zmeny v školskom prostredí, populačnom zložení a hodnotiacich kritériách.

Tabuľka 2: Okresy s najvyšším a najnižším podielom žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania v roku 2024

Poradie	Okres	Podiel žiakov so ZZZS (%)
1.	Gelnica	11,37
2.	Spišská Nová Ves	9,79
3.	Revúca	9,50
4.	Košice - okolie	9,40
5.	Rožňava	8,56
....		
75.	Bratislava I	0,61
76.	Senec	0,43
77.	Žilina	0,46
78.	Považská Bystrica	0,38
79.	Bytča	0,15

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Vývoj podielu ZZZS v jednotlivých okresoch je podmienený kombináciou viacerých faktorov:

- **Sociálno-ekonomické podmienky:** Vyššie podiely sú dlhodobo v okresoch s vysokou nezamestnanosťou, sociálnym vylúčením a koncentráciou znevýhodnených skupín.

Školy v týchto oblastiach čelia vyššej miere rizikového správania a častejšie pristupujú k formálnemu hodnoteniu správania.

- **Dostupnosť podporných služieb v školách:** V regiónoch s nízkou mierou podpory (napr. chýbajú školskí psychológovia, špeciálni pedagógovia, výchovní poradcovia) môže byť ZZZS používaná ako kompenzačný výchovný nástroj.
- **Vnútorná kultúra škôl a hodnotiaca prax:** Lokálne rozdiely môžu súvisieť aj so zaužívanými prístupmi – niektoré školy majú tendenciu hodnotiť správanie prísnejšie, inde je väčší dôraz na prevenciu a individuálny prístup.
- **Demografické zloženie žiakov:** V okresoch s vyšším podielom žiakov z rizikového prostredia môžu školy častejšie čeliť náročným výchovným situáciám, ktoré ovplyvňujú výskyt ZZZS.

Z celkového pohľadu je zrejmé, že okrem regionálnych rozdielov medzi krajmi existujú aj výrazné výkyvy na úrovni okresov. Tieto rozdiely poukazujú na potrebu cielenej podpory v konkrétnych lokalitách – najmä tam, kde sa ZZZS vyskytuje dlhodobo a vo vysokej miere.

1.4 Rozdiely podľa pohlavia

Podľa pohlavia existujú v oblasti zníženej známky zo správania výrazné rozdiely, ktoré sú dlhodobo stabilné a štatisticky významné. **Chlapci** majú vo všetkých sledovaných rokoch **podstatne vyšší podiel ZZZS než dievčatá**, čo platí pre absolútne počty aj percentuálny podiel vzhľadom na celkový počet žiakov daného pohlavia.

Napríklad v roku **2014** dostalo ZZZS **4,26 % chlapcov**, u dievčat to bolo len **2,38 %**. Rozdiely pretrvávali počas celého obdobia – aj v **pandemickom roku 2020** mali chlapci viac ako **1,2 %**, zatiaľ čo dievčatá **0,70 %**. V **poslednom sledovanom roku (2024)** bola situácia podobná: **3,05 % chlapcov** a **2,00 % dievčat** dostalo zníženú známku zo správania. Tieto rozdiely ilustruje graf 3, zobrazuje vývoj podielu žiakov so zníženou známkou zo správania podľa pohlavia v jednotlivých rokoch v období rokov 2014 – 2024.

Graf 3: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa pohlavia (2014 – 2024)

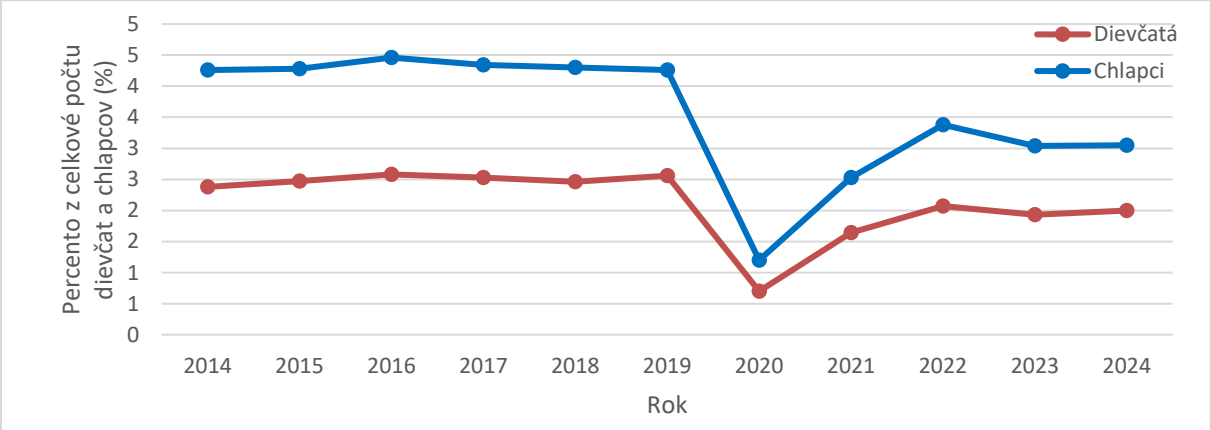

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Rozdiely v podiele ZZZS medzi pohlaviami možno interpretovať z viacerých hľadísk:

- **Správanie žiakov:** Viaceré výskumy aj školská prax potvrdzujú, že **chlapci častejšie prejavujú impulzívne, agresívne alebo rušivé správanie**, ktoré môže byť vnímané ako

dôvod na zníženú známku. Tieto prejavy sú však často aj dôsledkom vývinových rozdielov a nie vždy vyplývajú zo zámerného porušovania školských pravidiel.

- **Hodnotenie správania:** Niektoré analýzy upozorňujú, že **štandardy hodnotenia správania môžu byť nastavené tak, že „chlapčenské“ správanie je častejšie penalizované**. Dievčatá, ktoré sa správajú pasívne alebo introvertne, môžu menej nápadne porušovať pravidlá a ich správanie sa menej často klasifikuje ako dôvod na zníženie známky zo správania.
- **Štruktúra výchovného prostredia:** V mnohých školách dominujú v pedagogických zboroch ženy, čo môže (hoci neúmyselne) ovplyvniť citlivosť voči určitým prejavom správania u chlapcov. Zároveň chýba systémová podpora pre diferencovaný výchovno-vzdelávací prístup k pohlaviu.

Z dlhodobého pohľadu možno konštatovať, že **vyšší podiel ZZZS u chlapcov je konzistentný jav**, ktorý si vyžaduje nielen pedagogickú, ale aj metodickú a hodnotiacu reflexiu zo strany škôl a zriaďovateľov.

1.5 Špeciálne základné školy

Znížená známka zo správania sa vo výrazne vyskytuje aj v prostredí **špeciálnych základných škôl (ŠZŠ)**, kde často reflektuje špecifiká žiakov so zdravotným znevýhodnením a náročné výchovno-vzdelávacie podmienky. Táto podkapitola poskytuje prehľad vývoja výskytu ZZZS v ŠZŠ za roky **2014 až 2024** a porovnáva ho s vývojom v bežných základných školách.

Podľa údajov CVTI SR dosahoval podiel žiakov so ZZZS v ŠZŠ v roku **2014** úroveň **13,22 %**, zatiaľ čo v bežných základných školách to bolo len 3,34 %. Po postupnom náraste v rokoch 2015 až 2019 kulminoval podiel ZZZS v ŠZŠ na úrovni 14,78 % (v roku 2019), následne v roku 2020 výrazne klesol na 4,26 % v dôsledku pandémie. V nasledujúcich rokoch sa situácia postupne stabilizovala a v roku 2024 dosiahol podiel ZZZS v ŠZŠ hodnotu 12,77 %. V bežných základných školách bol vývoj podobný – po prepade v roku 2020 (0,95 %) sa podiel obnovil na 2,54 % v roku 2024.

Graf 4: Vývoj podielu žiakov špeciálnych základných škôl so zníženou známkou zo správania (2014 – 2024)

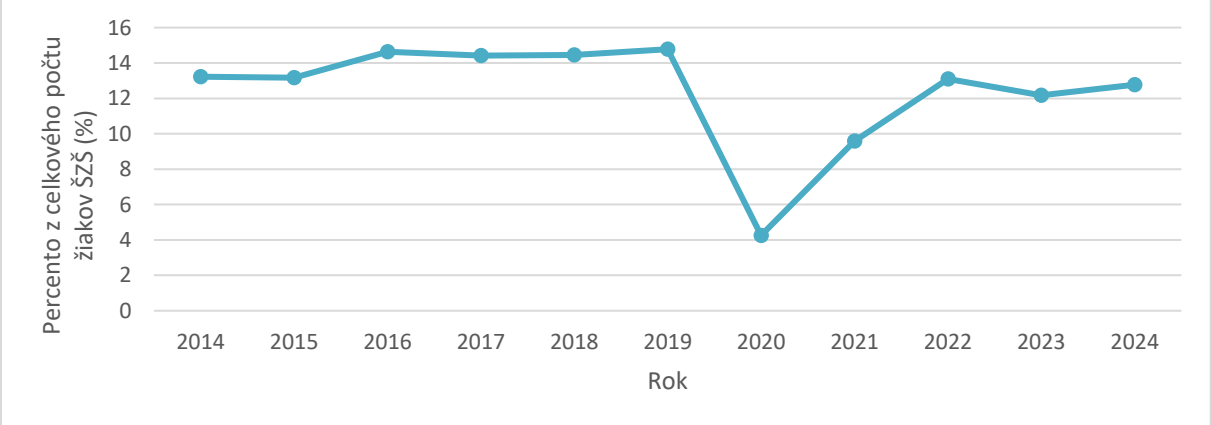

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Rozdiely medzi typmi škôl sú zrejmé pri porovnaní priemerných hodnôt. Za celé sledované obdobie (2014 – 2024) sa priemerný podiel ZZZS v ŠZŠ pohyboval v rozmedzí 13 – 15 %, kým v bežných základných školách zostával nižší, približne 2 – 3 %. Tieto rozdiely poukazujú na špecifické výzvy, ktorým čelia žiaci i pedagógovia v prostredí špeciálneho školstva.

Zaujímavé sú aj regionálne rozdiely v rámci ŠZŠ. Dlhodobo najvyšší podiel ZZZS dosahovali žiaci v Košickom kraji (napr. 17,82 % v roku 2014, 21,56 % v roku 2024) a v Prešovskom kraji (14,02 % v roku 2014, 14,10 % v roku 2024). Naopak, najnižšie hodnoty boli zaznamenané v Bratislavskom kraji (napr. 3,97 % v roku 2014, 2,48 % v roku 2024), v Žilinskom kraji (6,95 % v roku 2014, 3,82 % v roku 2024) a v Trenčianskom kraji (8,08 % v roku 2014, 3,40 % v roku 2024).

Tabuľka 3: Vývoj podielu žiakov špeciálnych základných škôl so zníženou známkou podľa krajov (2014 – 2024)

Kraj	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	3,97	5,50	5,53	4,17	3,37	3,95	1,53	2,42	3,08	2,99	2,48
TT	14,25	11,30	14,11	15,75	13,80	15,72	5,58	12,76	11,44	11,82	7,54
TN	8,08	8,25	5,84	5,65	6,34	6,30	1,98	4,13	4,23	3,84	3,40
NR	10,10	9,16	11,81	12,33	12,91	13,73	3,35	6,95	10,80	8,59	8,01
ZA	6,95	7,03	7,23	7,45	6,32	5,40	0,68	3,85	3,73	4,25	3,82
BB	15,00	14,49	15,25	13,76	14,77	15,64	5,65	11,63	14,84	14,38	16,44
PO	14,02	14,48	17,52	17,78	18,47	18,44	4,58	10,75	16,63	13,75	14,10
KE	17,82	17,79	18,76	19,18	18,89	19,26	5,83	13,44	18,48	18,84	21,56

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Vyšší výskyt ZZZS v ŠZŠ možno interpretovať v kontexte viacerých špecifík:

- **Zdravotné znevýhodnenie žiakov**: Mnohí žiaci majú kombinované poruchy správania a učenia, čo môže viesť k častejším výchovným zásahom, vrátane zníženej známky zo správania.
- **Zloženie tried a personálne zabezpečenie**: Vyšší počet žiakov s náročným správaním v kombinácii s limitovanými kapacitami odborného personálu (špeciálni pedagógovia, psychológovia) zvyšuje riziko konfliktných situácií.
- **Hodnotiace postupy**: Niektoré ŠZŠ používajú ZZZS ako nástroj výchovného pôsobenia, najmä pri opakovanom narušovaní poriadku.
- **Nedostatočná prevencia**: V menších školách často absentujú programy zamerané na rozvoj sociálnych zručností a prevenciu problémového správania.

2. Analýza stredných škôl

Táto kapitola sa venuje podrobnej analýze vývoja zníženej známky zo správania v stredných školách na Slovensku v období rokov 2014 až 2024. Cieľom je zachytiť hlavné trendy v správaní stredoškolákov z pohľadu tohto formálneho výchovného opatrenia, poukázať na regionálne rozdiely, špecifiká jednotlivých druhov škôl a v závere aj na osobitosti vývoja v špeciálnych stredných školách.

Úvodná podkapitola sa zameria na celkový vývoj počtu a podielu žiakov so ZZZS na celoslovenskej úrovni. Prehľadné grafické výstupy budú identifikovať základné časové trendy – obdobia rastu, stagnácie alebo poklesu. Pozornosť bude venovaná aj porovnaniu medzi úvodným a záverečným rokom sledovaného obdobia, ako aj komparácii s vývojom v základných školách. Cieľom je zodpovedať otázku, či stredoškoláci vykazujú vyššiu mieru problémového správania, alebo či školy v tejto úrovni vzdelávania uplatňujú odlišné hodnotiace prístupy.

Nasledujúca časť kapitoly bude venovaná členeniu vývoja podľa typu strednej školy. Osobitne budú analyzované gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá. Táto analýza umožní lepšie porozumieť rozdielom v štruktúre žiakov, výchovno-vzdelávacích cieľoch a prípadne aj v prístupe k disciplinárnym opatreniam. Dôležité bude identifikovať, ktoré typy škôl vykazujú najvyšší výskyt ZZZS a ako sa tento stav menil v priebehu rokov.

Tretia podkapitola sa sústredí na regionálne rozdiely vo výskyte ZZZS v stredných školách. Prehľad podľa krajov a grafické znázornenie vývoja. Súčasťou analýzy bude aj reflexia príčin, ktoré môžu tieto rozdiely ovplyvňovať – od socioekonomických faktorov až po rozdiely v školskej politike jednotlivých regiónov.

V záverečnej časti kapitoly bude pozornosť venovaná špeciálnym stredným školám, ktoré vzhľadom na cieľovú skupinu žiakov a špecifiká svojho poslania predstavujú osobitnú kategóriu. Bude porovnaný vývoj ZZZS v týchto školách s bežnými strednými školami a zároveň sa pokúsime vysvetliť odlišnosti, ktoré môžu vyplývať zo zdravotného znevýhodnenia žiakov, odlišných výchovno-rehabilitačných prístupov, či personálneho zabezpečenia.

Zámerom tejto kapitoly je poskytnúť komplexný pohľad na vývoj výskytu zníženej známky zo správania v stredných školách a čo o ňom vypovedajú dostupné kvantitatívne údaje. V centre pozornosti nie je len popis čísel, ale predovšetkým snaha porozumieť, aké tendencie a faktory tento vývoj ovplyvňovali – a čo môže znamenať pre budúce smerovanie školskej disciplíny na úrovni stredoškolského vzdelávania.

2.1 Vývoj na celoslovenskej úrovni

Výskyt zníženej známky zo správania v stredných školách v Slovenskej republike za obdobie rokov 2014 až 2024 vykazuje dynamický vývoj, ktorý možno rozdeliť do niekoľkých etáp. V roku 2014 bolo 15 215 žiakov so ZZZS v stredných školách, čo predstavovalo 6,85 % z celkového počtu žiakov. Podiel sa následne mierne stabilizoval v rozmedzí rokov 2015 až 2016 (cca 6,9 – 7,0 %), pričom v roku 2016 kulminoval (7,02 %). Od tohto bodu však nastal postupný pokles.

Graf 5: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania v SR (2014 – 2024)

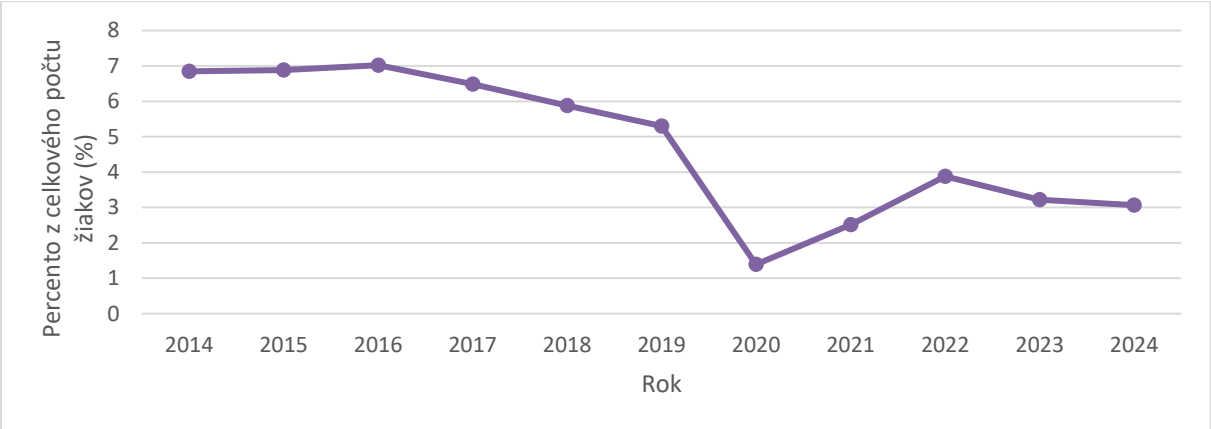

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Zreteľný útlm nastal predovšetkým od roku 2017 (6,48 %) až po pandemický rok 2020, keď podiel klesol až na 1,39 %. Podobne ako pri základných školách, aj tu bol rok 2020 výrazne ovplyvnený špecifickými podmienkami spojenými s dištančným vzdelávaním a obmedzeným kontaktom medzi žiakmi a školou. V nasledujúcich rokoch sa podiel začal opäť zvyšovať: v roku

2021 predstavoval 2,51 %, v roku 2022 už 3,88 %. V posledných dvoch rokoch sa však tempo rastu spomalilo – v roku 2023 podiel mierne klesol na 3,22 % a v roku 2024 sa ustálil na 3,07 %.

Podľa trendu možno sledované obdobie rozdeliť na dve hlavné fázy: obdobie pred pandémiou (2014 – 2019), ktoré sa vyznačovalo stabilne vysokými hodnotami ZZZS (5,3 – 7,02 %), obdobie po pandémii (2020 – 2024), ktoré prinieslo výrazný pokles a len čiastočné zotavenie pôvodnej úrovne. Tento vývoj naznačuje, že hodnotiace mechanizmy alebo samotné správanie žiakov sa po období pandémie mohli do určitej miery zmeniť – napríklad zvýšenou toleranciou škôl alebo väčším dôrazom na preventívne prístupy.

V porovnaní so základnými školami je výskyt ZZZS v stredných školách výrazne vyšší, najmä v predpandemickom období. Kým priemerný podiel žiakov so ZZZS v ZŠ sa pohyboval v rozmedzí 2,5 – 3,5 %, v stredných školách bežne presahoval 6 %. Napríklad v roku 2016 bola hodnota v stredných školách viac než dvojnásobná (7,02 %) v porovnaní so základnými školami (3,54 %). Tento rozdiel poukazuje na náročnejšie správanie časti stredoškolákov, ale aj na odlišné kritériá hodnotenia správania v jednotlivých stupňoch vzdelávania.

Graf 6: Vývoj podielu žiakov so zníženou známkou zo správania – ZŠ vs. SŠ (2014 – 2024)

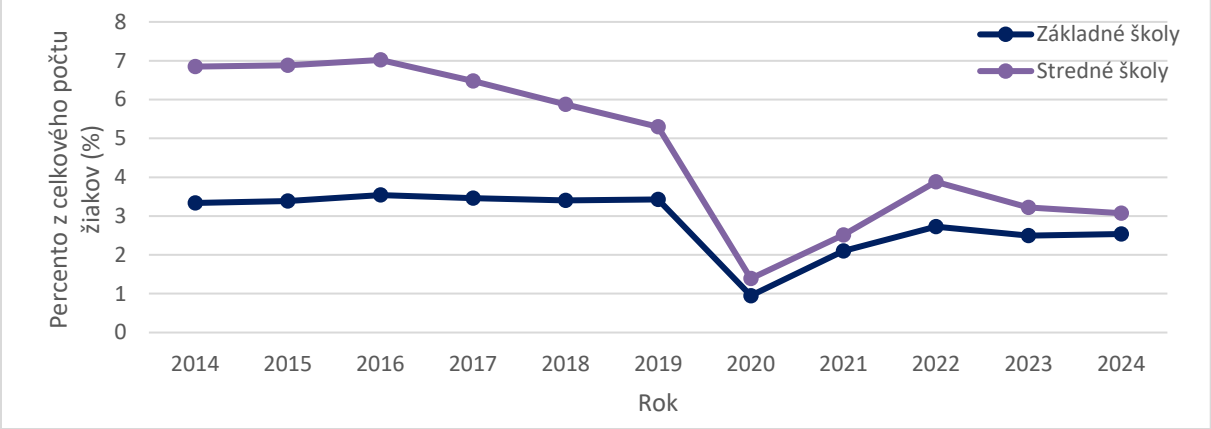

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Klesajúci trend po roku 2020 však spôsobil zbližovanie hodnôt medzi ZŠ a SŠ. V roku 2024 je podiel ZZZS v stredných školách (3,07 %) už len mierne vyšší než v základných školách (2,54 %). Bude zaujímavé sledovať, či tento trend v budúcnosti bude pokračovať, alebo dôjde k opätovnému nárastu – najmä v súvislosti s adaptáciou školského prostredia na postpandemické výzvy.

2.2 Rozdiely podľa typu školy

Podľa výskytu zníženej známky zo správania vykazujú jednotlivé typy stredných škôl výrazne rozdielne hodnoty. Údaje za roky 2014 až 2024 potvrdzujú, že typ školy zohráva významnú úlohu pri formovaní školského správania žiakov a pri spôsobe, akým školy aplikujú hodnotiace mechanizmy.

Gymnáziá (GYM) dlhodobo zaznamenávajú najnižší výskyt ZZZS spomedzi všetkých typov stredných škôl. V roku 2014 bol podiel žiakov so ZZZS len 1,39 % a do roku 2019 postupne klesal až na 1,04 %. Po pandemickom prepade v roku 2020 (0,24 %) sa mierne zvýšil, avšak do roku 2024 zostáva nízky – 0,49 %. Tento trend zodpovedá všeobecnému zameraniu gymnázií, kde sa predpokladá vyššia študijná motivácia a menej výrazné problémy pri disciplíne.

Konzervatóriá (KON) vykazujú špecifickú dynamiku. Hoci ide o školy s menším počtom žiakov, ich hodnoty ZZZS sú v porovnaní s gymnáziami vyššie. V roku 2014 bol podiel ZZZS 4,04 %, čo je približne trojnásobok oproti GYM. Vývoj v ďalších rokoch kolísal – pokles do roku 2019 vystriedal výraznejší prepad v roku 2020 (0,40 %) a následný pozvoľný návrat k vyšším hodnotám. V roku 2024 je podiel ZZZS v konzervatóriách 1,08 %, čo je síce pokles oproti predpandemickému obdobiu, ale stále viac ako dvojnásobok oproti gymnáziám.

Stredné odborné školy (SOŠ) dosahujú v sledovanom období suverénne najvyššie podiely ZZZS. V roku 2014 bol podiel žiakov so ZZZS až 9,82 %, pričom v roku 2016 kulminoval na úrovni 10,27 %. Aj tu nastal po roku 2017 postupný pokles, predovšetkým počas pandémie (2,11 % v roku 2020). Napriek miernemu opätovnému nárastu po roku 2021 (maximálne 5,63 % v roku 2022) sa úroveň ZZZS v SOŠ do roku 2024 stabilizovala na úrovni 4,69 %, čo je síce nižšie ako pred pandémiou, no stále viac než štvornásobok oproti gymnáziám.

Graf 7: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa typu školy (2014 – 2024)

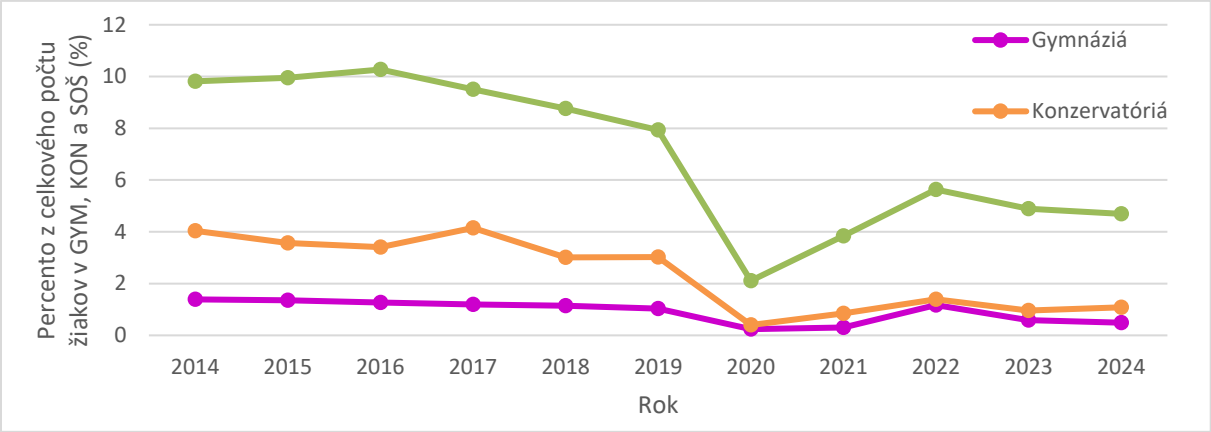

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Tieto rozdiely možno vysvetliť viacerými faktormi. V gymnáziách prevláda výberový prístup k žiakom, zameranie na štúdium a nižšia miera sociálneho a výchovného rizika. SOŠ, naopak, vzdelávajú širšie spektrum žiakov – často aj s rôznorodým sociálnym zázemím, či nižšou študijnou motiváciou, čo môže prispievať k častejšiemu výskytu problémového správania. Konzervatóriá predstavujú osobitnú skupinu s výraznými individuálnymi špecifikami, ako je umelecké zameranie, intenzívne individuálne vyučovanie a silný vzťah učiteľ – žiak, ktoré môžu viesť k špecifickým vzťahovým, či disciplinárnym výzvam.

Vývoj v poslednej dekáde tak ukazuje nielen stabilné rozdiely medzi typmi stredných škôl, ale aj rôzne tempo návratu k vyšším hodnotám po pandemickom výpadku. Gymnáziá si udržiavajú nízku mieru ZZZS, zatiaľ čo SOŠ čelia výzve, ako udržať disciplínu a zároveň podporiť inkluzívne a motivujúce školské prostredie.

2.3 Regionálne rozdiely

Výskyt zníženej známky zo správania v stredných školách na Slovensku vykazuje výrazné rozdiely medzi jednotlivými krajmi. Pri analýze dát za obdobie rokov 2014 až 2024 je zrejmé, že najvyššie hodnoty dlhodobo dosahujú kraje na východe Slovenska, pričom západné a niektoré stredné regióny zaznamenávajú nižšie podiely.

Najvyšší priemerný výskyt ZZZS bol zaznamenaný v **Košickom kraji**, kde sa podiel žiakov so zníženou známkou pohyboval v prvých rokoch okolo hranice 8 %. Napriek poklesu

v pandemických rokoch zostáva Košický kraj s priemerom okolo 6 % na čele rebríčka aj v roku 2024. **Prešovský kraj** vykazuje podobný vývoj, pričom podiely sa v rokoch 2016 až 2024 pohybujú medzi 6 a 7,5 %, s výrazným nárastom po pandemickom prepade. Vyššie priemerné hodnoty boli zaznamenané aj v **Banskobystrickom kraji**, kde sa percento žiakov so ZZZS udržiavalo až do roku 2019 nad 6 %. Naopak, najnižší výskyt ZZZS dlhodobo evidujú **Nitriansky**, **Žilinský** a **Trenčiansky kraj**. V týchto regiónoch sa podiely žiakov so zníženou známkou v posledných rokoch stabilizovali na úrovni medzi 1,5 až 2 %, pričom pred pandémiou boli mierne vyššie. V **Bratislavskom kraji**, ktorý taktiež patrí medzi kraje s nižším výskytom v posledných rokoch, bol už od roku 2018 zaznamenaný výrazný pokles.

Tabuľka 4: Vývoj podielu žiakov stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024)

Kraj	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	7,5	7,5	7,26	6,81	6,16	5,27	1,05	2,15	2,99	2,69	1,73
TT	6,97	7,29	7,5	7,33	6,55	6,44	1,11	3,19	3,77	2,88	2,77
TN	6,94	7,06	7,41	6,67	5,56	4,9	0,88	1,84	2,29	2,38	1,81
NR	5,36	5,41	6,12	4,63	4,24	3,88	0,71	1,5	2,35	1,85	1,81
ZA	6,2	5,8	5,38	5,02	3,98	3,35	0,73	1,5	2,4	1,84	1,59
BB	5,24	7,42	7,38	6,74	6,88	6,19	2,13	2,65	4,23	4,02	4,22
PO	6,77	6,77	7,48	7,21	6,55	6,32	2,36	3,33	5,39	4,76	5,09
KE	7,8	7,95	8,03	7,53	7,19	6,25	1,89	3,8	5,26	4,87	5,2

Počas vývoja v čase možno pozorovať výrazný zlom v školskom roku 2019/2020, kedy došlo v dôsledku pandemických opatrení k dramatickému poklesu výskytu ZZZS vo všetkých krajoch. V nasledujúcich rokoch sa hodnoty postupne zvyšovali, ale v roku 2024 sa v mnohých regiónoch stále nedosiahla úroveň spred pandémie. Výnimkou sú niektoré východné regióny, kde opätovne dochádza k nárastu problémového správania.

Pozitívnym trendom sa vyznačujú **Bratislavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj**, kde podiely žiakov so ZZZS systematicky klesajú a nevykazujú prudké výkyvy. Naopak, **Prešovský a Košický kraj** dlhodobo vykazujú vysoké hodnoty, ktoré sa po pandemickom poklese opäť zvyšujú, čo naznačuje pretrvávajúce problémy pri disciplíne a správaní v týchto regiónoch.

2.4 Špeciálne stredné školy

Špeciálne stredné školy (ŠSŠ) tvoria osobitnú skupinu v slovenskom školskom systéme, preto si vyžadujú samostatné hodnotenie aj z podľa výskytu zníženej známky zo správania. V porovnaní s bežnými strednými školami (SŠ) je výskyt ZZZS v týchto školách dlhodobo výrazne vyšší.

V období rokov 2014 až 2024 sa podiel žiakov so zníženou známkou v ŠSŠ pohyboval väčšinou na úrovni cca 14 – 16 %. Najvyššie hodnoty boli zaznamenané v rokoch 2015 a 2016, kedy viac než každý šiesty žiak mal zníženú známku zo správania. V roku 2020 došlo k prudkému poklesu (na 6,36 %), ktorý korešponduje s celoplošným vplyvom pandémie COVID-19 na školské prostredie, podobne ako v bežných SŠ. Následne však došlo k opätovnému nárastu, ktorý sa v posledných rokoch stabilizoval na úrovni približne 9 – 12 %.

Graf 8: Vývoj podielu žiakov špeciálnych stredných škôl so zníženou známkou zo správania (2014 – 2024)

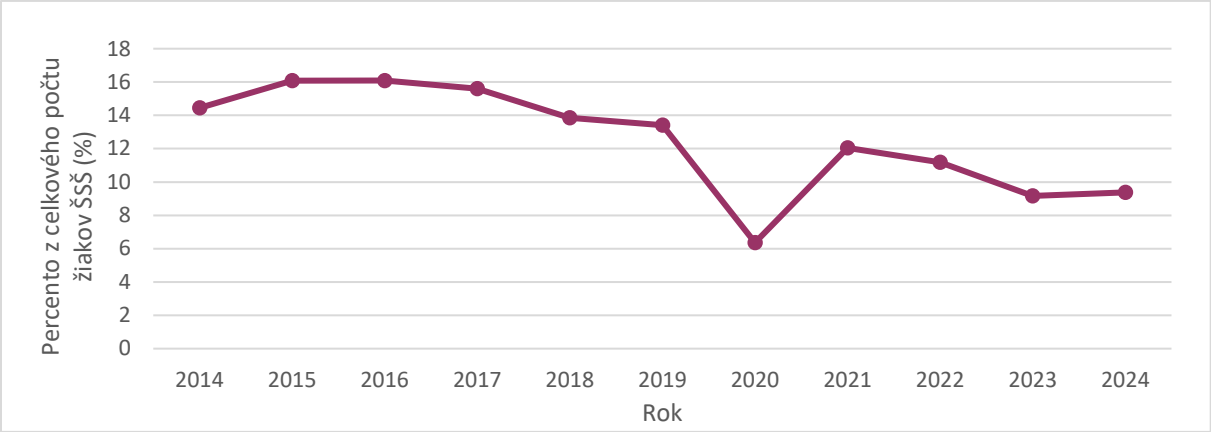

Zdroj: CVTI SR, vlastné prepočty

Na porovnanie, bežné stredné školy vykazovali za rovnaké obdobie priemerný podiel ZZZS približne 6 – 7 %, pričom v pandémiou ovplyvnenom školskom roku 2020 podiel klesol až na 1,39 % a v roku 2024 sa pohyboval na úrovni 3,07 %. Je teda zrejmé, že špeciálne školy čelia oveľa vyššiemu výskytu výchovných problémov.

Z pohľadu regionálneho rozloženia výskytu ZZZS v špeciálnych stredných školách sú rozdiely medzi krajmi pomerne výrazné. Najvyššie hodnoty sa v dlhodobom priemere vyskytujú v **Trnavskom, Banskobystrickom, Košickom a Prešovskom kraji**. Napríklad, v roku 2015 dosiahol podiel žiakov so ZZZS v Trnavskom kraji 25,75 %, Košickom 23,44 % a v Banskobystrickom 20,24 %. Podobne vysoké hodnoty sa udržali aj po pandémii – v roku 2024 dosiahli v Košickom kraji 13,49 %, Banskobystrickom 16,80 % a v Prešovskom 11,51 %.

Naopak, **Bratislavský, Trenčiansky a Žilinský kraj** dlhodobo vykazujú najnižší výskyt ZZZS v ŠŠŠ. V roku 2024 bol podiel v Bratislavskom kraji len 3,25 %, v Trenčianskom 4,62 % a v Žilinskom 6,58 %. V niektorých rokoch (napr. 2020 – 2022) tieto kraje dosahovali hodnoty pod 5 %, čo ich radí medzi regióny s nižším výskytom výchovných problémov v prostredí špeciálnych škôl.

Tabuľka 5: Vývoj podielu žiakov špeciálnych stredných škôl so zníženou známkou zo správania podľa krajov (2014 – 2024)

Kraj	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BA	7,98	7,42	9,4	7,51	5,79	4,89	1,52	2,52	2,69	4,27	3,25
TT	25,11	25,75	27,45	24,38	18,55	19,39	7,54	9,85	12,91	8,92	12,42
TN	9,80	9,79	11,32	7,34	6,46	3,18	2,21	7,01	8,80	5,96	4,62
NR	11,97	14,07	12,44	17,68	9,83	11,26	5,00	9,68	10,23	8,97	7,82
ZA	12,31	14,03	8,82	8,09	7,69	9,86	6,11	9,38	6,85	3,87	6,58
BB	20,52	20,24	24,08	23,07	24,95	23,91	15,46	21,71	19,71	20,08	16,80
PO	12,30	17,22	18,62	20,00	17,83	16,54	7,03	15,05	15,54	9,87	11,51
KE	21,08	23,44	18,17	16,69	18,45	18,36	8,31	19,93	14,43	12,93	13,49

Dôvodom týchto špecifických trendov je charakter špeciálnych stredných škôl, ktoré vzdelávajú žiakov so zdravotným alebo mentálnym znevýhodnením, často spojeným s poruchami správania, pozornosti, či emocionálneho vývinu. Títo žiaci si vyžadujú individuálny prístup a ich správanie býva častejšie predmetom hodnotenia. V týchto školách sa zároveň uplatňujú odlišné výchovné opatrenia, ktoré môžu byť v niektorých prípadoch prísnejšie, alebo častejšie využívané ako súčasť výchovno-rehabilitačných programov. Znížená známka

zo správania tu preto môže slúžiť nielen ako nástroj disciplinácie, ale aj ako prostriedok formovania správania v rámci špecifickej edukácie.

Z pohľadu dlhodobého vývoja je teda výskyt ZZZS v špeciálnych stredných školách konzistentne vyšší než v bežných školách, pričom rozdiely sa v priebehu rokov mierne znižujú. Dôležité je však vnímať tieto rozdiely v kontexte špecifických podmienok a cieľov špeciálneho školstva, ako aj v súvislosti s regionálnymi rozdielmi vo vybavenosti škôl, prístupoch k hodnoteniu a dostupnosti podporných služieb.

3. Zhrnutie a odporúčania

Analýza vývoja zníženej známky zo správania v rokoch 2014 – 2024 ukazuje niekoľko kľúčových trendov:

- **Celoslovenský pokles po pandémii**: Výskyt ZZZS v základných aj v stredných školách prudko poklesol počas pandémie (2020), v ďalších rokoch však dochádzalo k obnoveniu trendu, hoci v miernejšej intenzite ako pred pandémiou.
- **Rizikové skupiny**: Najvyšší výskyt ZZZS majú dlhodobo **žiaci II. stupňa ZŠ**, **chlapci** a **žiaci SOŠ**. V špeciálnych školách (ZŠ aj SŠ) je výskyt ZZZS výrazne vyšší ako v bežných školách.
- **Významné regióny**: Košický, Prešovský a Banskobystrický kraj dlhodobo vykazujú najvyšší podiel žiakov so ZZZS. Medzi okresmi dominujú Gelnica, Spišská Nová Ves a Revúca s hodnotami nad 9 – 11 %. Naopak, nízke podiely zaznamenávajú okresy Bytča, Žilina, či Bratislava I.

Znížená známka zo správania nie je len formálnym pedagogickým opatrením – v kontexte dlhodobých trendov a regionálnych rozdielov môže slúžiť ako **včasný signál možného rizikového vývinu** dieťaťa, alebo nefunkčného školského prostredia. Treba ju vnímať ako:

- **signál pre školu** – potrebu prehodnotiť prístup k disciplíne a prevencii,
- **signál pre rodiča** – upozornenie na možné problémy v správaní dieťaťa, ktoré presahujú školské prostredie,
- **signál pre poradenský systém (CPP a ŠCPP)** – indikátor pre cielenejšie diagnostické, intervenčné a preventívne opatrenia.

Odporúčania

a) Pre školy

- **Posilniť preventívne opatrenia** v oblasti správania: programy rozvoja sociálnych zručností, tréning zvládania emócií, práca s triednou klímou.
- **Dôslednejšia spolupráca s CPP a ŠCPP**, najmä pri opakovanom výskyte ZZZS alebo náročnom správaní.
- **Zvýšenú pozornosť venovať triednej diagnostike**, pracovať s rizikovými žiakmi včas – najmä na II. stupni ZŠ a v SOŠ.
- V špeciálnych školách **zvážiť revíziu hodnotiacich prístupov**, najmä ak sú ZZZS udeľované systémovo, bez väzby na individuálne možnosti žiaka.

b) Pre zriaďovateľov

- **Identifikovať a cielene podporiť rizikové okresy** s vysokým podielom ZZZS, napr. personálnym posilnením škôl.
- **Podporiť prevenciu v školách** – financovať školských psychológov, špeciálnych pedagógov a iné podporné profesie.
- **Zvýšiť podporu odborného rozvoja učiteľov** v oblasti manažmentu správania a preventívnych prístupov.

c) Pre MŠVVaM SR

- **Sledovať vývoj ZZZS ako ukazovateľ školského správania** v čase a zaradiť ho medzi stabilne monitorované indikátory.
- **Podporiť analytické a dátové nástroje** pre školy a zriaďovateľov na včasnú identifikáciu problémových trendov.
- **Zabezpečiť systematickú podporu preventívnych programov**, vrátane vytvorenia metodických rámcov pre prácu so správaním.

Príloha

Tabuľka 6: Vývoj podielu žiakov základných škôl so zníženou známkou zo správania podľa okresov (2014 – 2024)

Okres	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bratislava I	0,74	0,66	0,84	0,72	0,52	0,89	0,22	0,45	0,62	0,29	0,61
Bratislava II	1,84	2,25	2,41	1,94	2,09	2,13	0,48	0,91	1,09	1,12	1,12
Bratislava III	1,42	0,88	1,82	1,37	1,49	1,42	0,27	0,57	0,91	0,83	0,64
Bratislava IV	1,16	0,72	1,24	1,24	1,21	0,86	0,14	0,27	0,49	0,65	0,63
Bratislava V	2,43	2,35	1,69	1,93	1,77	2,08	0,19	0,79	0,86	0,82	0,88
Malacky	3,89	3,24	3,22	3,04	3,26	3,07	0,51	2,18	2,19	1,45	1,74
Pezinok	1,62	1,50	1,33	1,04	1,24	1,34	0,11	0,35	0,72	0,70	0,61
Senec	1,30	1,15	0,83	0,73	0,58	0,54	0,15	0,30	0,57	0,35	0,43
Dunajská Streda	2,70	2,72	2,97	3,01	3,15	2,85	0,42	1,77	1,46	1,46	1,09
Galanta	2,78	3,02	2,58	2,90	2,93	2,78	0,64	1,59	1,53	1,43	1,10
Hlohovec	1,99	2,25	1,98	1,73	1,35	1,44	0,44	1,11	1,36	0,91	0,46
Piešťany	1,75	1,36	1,51	1,35	1,34	1,55	0,10	0,96	1,40	0,53	0,61
Senica	3,55	3,43	3,63	3,75	3,72	3,14	0,40	2,09	1,81	1,37	1,50
Skalica	2,55	2,82	3,72	3,82	2,82	2,77	0,31	1,62	1,51	1,51	1,53
Trnava	1,35	1,33	1,25	1,32	1,06	0,93	0,09	0,51	0,57	0,48	0,61
Bánovce nad Bebravou	1,12	0,87	0,91	0,76	0,53	0,42	0,00	0,17	0,21	0,44	0,65
Ilava	1,37	1,53	1,42	1,14	1,36	1,20	0,27	0,56	0,85	0,59	0,59
Myjava	2,37	2,86	2,92	2,54	2,52	1,74	0,56	1,04	1,34	0,68	0,62
Nové Mesto nad Váhom	1,93	1,30	2,06	2,11	1,86	1,73	0,21	1,21	1,30	1,17	1,48
Partizánske	1,92	1,59	1,56	1,46	1,34	1,69	0,15	1,08	1,25	0,88	0,98
Považská Bystrica	0,87	0,85	1,27	1,41	1,33	0,92	0,04	0,42	0,45	0,52	0,38
Prievidza	1,56	1,35	1,23	1,48	1,19	1,19	0,14	0,54	0,80	0,85	1,06
Púchov	1,39	0,72	0,85	1,23	0,98	0,73	0,20	0,56	0,71	0,45	0,44
Trenčín	1,26	0,99	1,28	0,86	0,80	0,66	0,13	0,29	0,33	0,38	0,35
Komárno	4,84	4,06	4,22	4,56	4,27	4,91	1,90	3,07	4,17	3,96	3,78
Levice	3,16	3,61	3,74	3,86	3,33	3,55	1,58	2,67	3,30	2,73	2,49
Nitra	2,58	2,71	2,88	2,38	2,72	2,88	1,11	1,51	1,85	1,43	1,27
Nové Zámky	3,26	3,43	3,24	3,45	3,51	2,70	1,04	1,95	2,64	2,35	2,29
Šaľa	2,93	3,40	3,09	3,26	4,07	3,66	1,53	2,36	2,62	2,83	2,04
Topoľčany	1,28	1,02	1,25	1,30	1,09	1,10	0,20	0,49	0,71	0,80	0,62
Zlaté Moravce	1,74	1,84	1,64	2,07	2,06	1,97	1,04	1,56	1,56	1,70	1,71
Bytča	0,92	0,80	0,71	0,85	1,07	0,74	0,07	0,23	0,52	0,19	0,15
Čadca	1,21	0,85	0,99	0,84	1,24	0,54	0,05	0,22	0,44	0,38	0,36
Dolný Kubín	1,05	1,17	1,12	0,65	0,95	1,30	0,06	0,48	0,67	0,78	0,60
Kysucké Nové Mesto	2,13	1,62	1,52	1,17	0,89	0,76	0,10	0,21	0,62	0,56	0,45
Liptovský Mikuláš	2,35	1,75	2,04	2,00	1,81	1,90	0,85	1,15	1,67	1,12	1,05
Martin	2,03	1,66	1,73	1,66	1,84	1,75	0,28	0,54	0,88	0,98	0,89
Námestovo	1,12	1,06	1,15	0,87	0,78	0,72	0,09	0,48	0,67	0,44	0,67
Ružomberok	1,52	1,40	1,07	1,04	1,06	1,07	0,51	0,76	0,92	0,70	0,55
Turčianske Teplice	2,22	2,46	4,04	2,51	2,76	2,16	0,81	0,46	0,88	1,67	1,91
Tvrdošín	0,98	0,97	1,07	0,94	0,75	0,84	0,17	0,70	0,53	0,81	0,84
Žilina	1,34	1,27	1,19	1,21	0,99	0,86	0,04	0,49	0,55	0,36	0,46
Banská Bystrica	2,36	1,81	1,90	1,46	1,44	1,32	0,25	0,91	1,06	1,11	0,99
Banská Štiavnica	5,32	4,70	3,97	2,66	3,05	2,62	1,06	2,46	1,37	1,15	0,88
Brezno	3,97	4,17	4,02	4,52	5,59	5,07	1,01	3,11	3,47	4,10	3,18
Detva	2,20	2,70	2,34	2,13	2,22	1,96	0,29	1,73	1,91	1,04	1,19
Krupina	3,99	2,83	2,25	3,85	3,24	2,88	0,72	1,57	2,21	2,28	2,30
Lučenec	8,24	7,07	7,36	7,59	7,61	7,46	3,68	5,58	6,92	6,55	5,84
Poltár	5,70	7,30	7,69	6,27	7,25	6,35	2,37	5,80	6,27	4,23	3,43
Revúca	11,67	12,61	12,37	11,86	10,86	9,97	2,91	5,37	9,16	9,79	9,50
Rimavská Sobota	7,84	8,34	7,57	6,79	7,74	7,15	1,31	3,02	5,91	4,62	5,22
Veľký Krtíš	4,84	3,73	3,77	4,76	4,65	4,35	1,10	3,34	3,10	2,76	3,30
Zvolen	3,81	2,99	3,25	3,39	3,63	3,12	0,80	2,09	2,36	2,01	2,53
Žarnovica	2,30	3,33	4,10	2,92	3,52	2,19	0,77	1,61	2,13	1,44	1,60
Žiar nad Hronom	2,44	2,34	2,79	2,52	2,83	2,51	0,64	1,40	1,95	1,73	1,46
Bardejov	4,21	5,25	5,41	6,61	6,50	7,50	1,36	2,44	4,52	4,87	5,37
Humenné	1,67	1,85	1,92	1,83	1,98	2,42	0,65	0,87	0,89	1,76	1,27
Kežmarok	4,14	5,07	4,63	4,82	5,63	5,70	1,61	2,49	5,16	5,05	5,69
Levoča	3,11	2,39	2,48	2,99	2,37	2,12	0,82	1,65	2,00	3,02	2,27
Medzilaborce	6,43	6,58	9,21	9,38	11,50	16,57	4,81	2,51	8,98	11,09	9,13
Poprad	3,23	3,35	3,83	3,58	4,22	4,87	0,92	2,95	3,60	3,56	3,96
Prešov	2,63	2,54	3,18	3,30	2,81	3,07	0,79	2,21	2,84	2,94	3,40
Sabinov	5,48	6,22	8,07	8,25	6,21	7,22	3,70	6,02	6,75	5,34	6,57
Snina	1,28	1,21	2,30	1,61	1,26	1,09	0,31	0,82	0,51	0,57	1,01
Stará Ľubovňa	1,52	1,29	1,59	2,03	3,33	3,32	1,14	0,57	1,39	1,66	1,90
Stropkov	1,70	1,79	2,46	2,93	2,95	3,56	0,67	1,93	1,49	0,06	1,25
Svidník	2,32	3,81	4,11	4,25	5,36	4,59	1,47	3,29	4,44	2,69	3,03
Vranov nad Topľou	6,82	6,35	7,35	6,97	5,44	6,45	1,21	5,14	5,76	5,12	5,09
Gelnica	7,16	9,11	10,41	12,26	12,89	11,28	3,39	8,71	14,61	10,41	11,37
Košice I	0,76	1,09	0,78	1,15	0,78	0,35	0,06	0,34	0,34	0,13	0,52
Košice II	4,91	4,80	4,93	3,67	3,66	3,64	1,09	3,59	2,51	3,51	3,93
Košice III	1,14	1,08	2,09	1,54	1,62	1,95	0,28	0,45	0,89	0,81	0,83
Košice IV	1,92	1,28	1,62	1,94	2,23	1,64	0,22	0,80	1,26	1,63	1,49
Košice - okolie	9,53	11,86	9,87	8,47	8,46	8,34	3,07	6,13	7,42	6,62	9,40
Michalovce	6,77	6,51	6,51	6,54	6,08	5,81	2,02	3,00	4,42	5,78	5,00
Rožňava	7,88	10,23	10,86	10,77	10,50	10,99	3,54	7,59	11,24	7,41	8,56
Sobrance	5,63	5,70	8,00	8,11	7,16	5,78	2,75	3,12	5,34	3,63	3,78
Spišská Nová Ves	9,33	9,49	12,07	11,45	11,10	12,49	3,13	8,14	10,47	9,38	9,79
Trebišov	5,89	6,18	5,64	5,55	5,63	8,90	2,80	6,24	9,56	8,81	5,17
SPOLU	**3,34**	**3,39**	**3,54**	**3,46**	**3,40**	**3,43**	**0,95**	**2,10**	**2,73**	**2,50**	**2,54**